

Veselības veicināšana darba vietās – problēmas, iespējas un pieredze

Ievads Kopējā situācija & koncepcija

Darba drošības un vides veselības institūts,
Rīgas Stradiņa universitāte

Šīsdienas semināra mērķis?

- Pārrunāt jautājumus par veselības veicināšanu – kas notiek, ko var darīt, kas mainījies utt.;
- Pārrunāt klātesošo speciālistu pieredzi - lūgums izteikt arī savu viedokli un pieredzi!
- Iespēja «satikties» nozarē strādājošiem speciālistiem!

Kāpēc ir aktuāla «Veselības veicināšana darba vietās?»

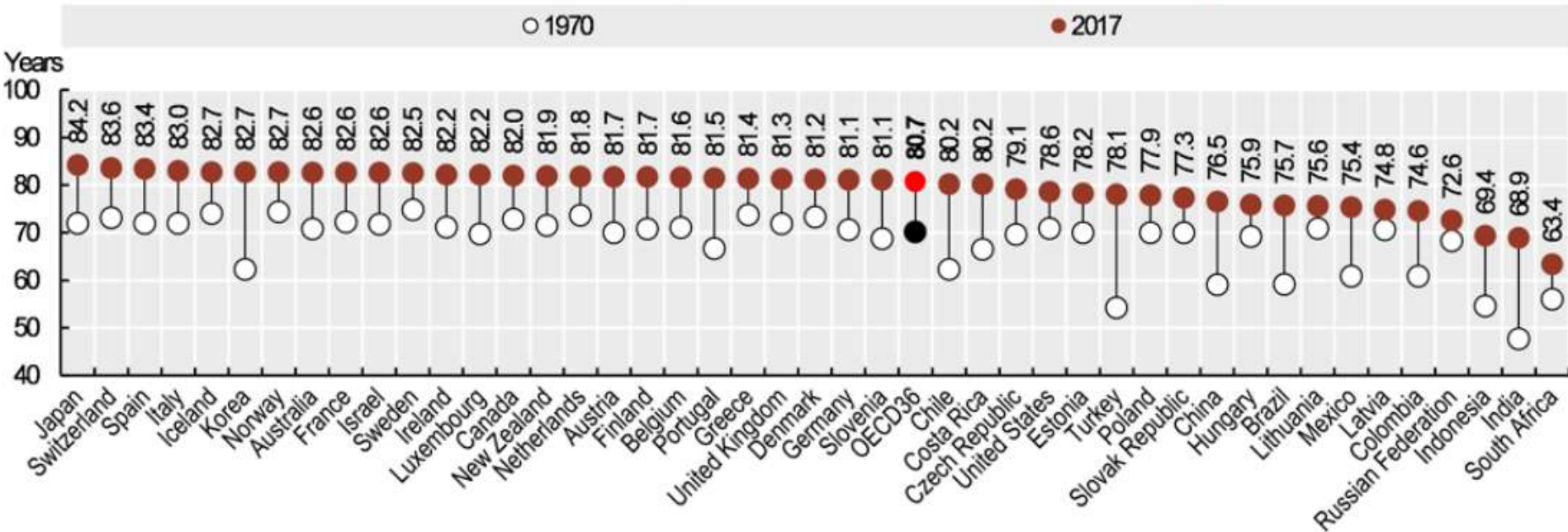
- Darba vides ietekme uz veselību kā tādu un «veselīgu dzīvesveidu» Latvijā nepietiekami novērtēta – situācija gan **kopumā mainās un uzlabojas!**
- Veselības traucējumi (īpaši stresa un pārslodžu/ergonomikas izraisītie) izmaksā ļoti dārgi un prasa ilgstošu rehabilitāciju un pastāvīgu uzraudzību
- Veselības riski ietekmē ne tikai slimības lapu skaitu, arodslimību statistiku un ārstēšanas izdevumus, bet arī produktivitāti un darba spējas (t.s. “*presenteism*”) – attiecīgi arī valsts un uzņēmuma ekonomiku!

Izaicinājumi turpmākajā laika periodā

- Tuvākā un tālāk nākotnē mūs sagaida daudzas problēmas:
 - » Populācijas (un arī darbaspēka) novecošana, izmaiņas darba spējās
 - » Pieaugošs cilvēku skaits ar hroniskām saslimšanām, attiecīgi papildus noslogojums veselības un sociālajai sistēmai
 - » Izmaiņas pašā darba vidē un jauni riski, garas darba stundas un pārslodzes, informācijas pārbagātība
 - » Veselības veicināšanas un slimību profilakses nozīmes pieaugums
 - » Slikta uztura, atkarību un kaitīgo ieradumu pieaugumus
 - » Klimata pārmaiņu izraisītie riski

Sagaidāmais dzīves ilgums piedzimšanas brīdī

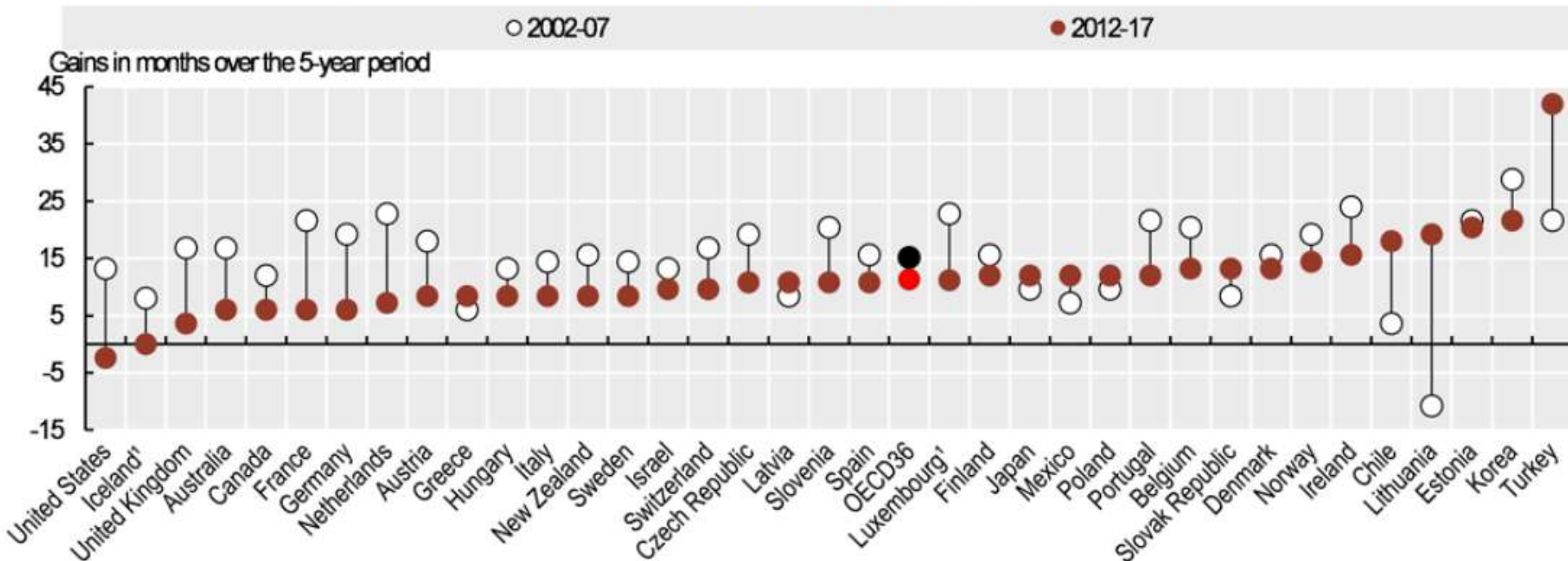
Figure 3.1. Life expectancy at birth, 1970 and 2017 (or nearest year)

Source: OECD Health Statistics 2019.

Sagaidāmais dzīves ilgums piedzimšanas brīdī - izmaiņas

Figure 3.2. **Slowdown in life expectancy gains, 2012-17 and 2002-07**

1. Three-year average.

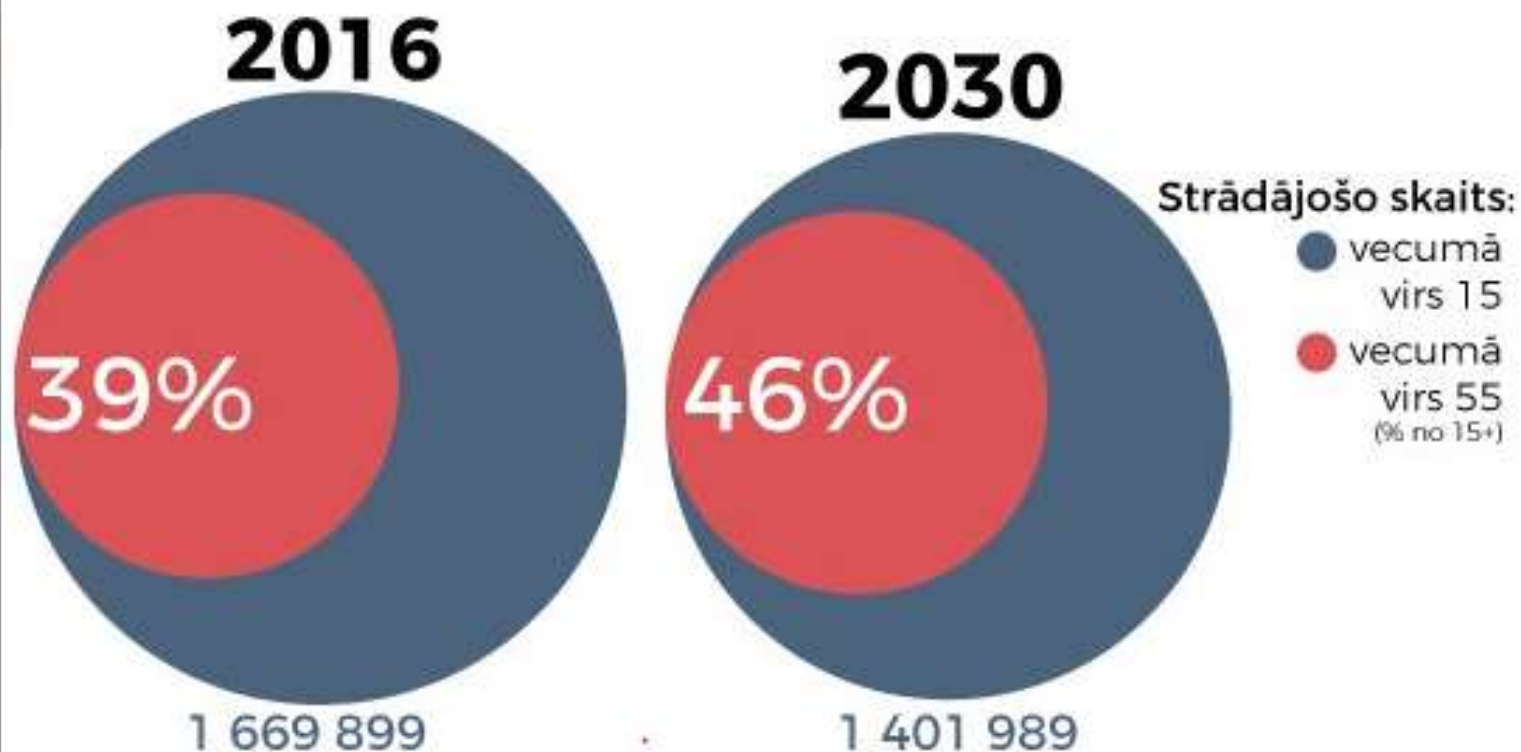
Source: OECD Health Statistics 2019.

Pensionēšanās vecums

Cik traki būs?

DEMOGRĀFISKĀ SITUĀCIJA LATVIJĀ

Avots: EUROSTAT

Inga Springe @IngaSpringe · 23m

Jau pēc 14 gadiem gandrīz puse strādājošo LV būs pirmspensijas vecumā. Ko dara darba devēji? Rimi pozitīvais piemērs rebalta.lv/lv/petijumi/ma... pic.twitter.com/APmBT72GDi

Veselības stāvokļa pašvērtējums dzimuma un vecuma grupās (%)

Tabula 18.A. Veselības stāvokļa pašnovērtējums, dzimuma un vecuma grupās (%).

Table 18.A. Self-assessment of state of health by sex and age (%)

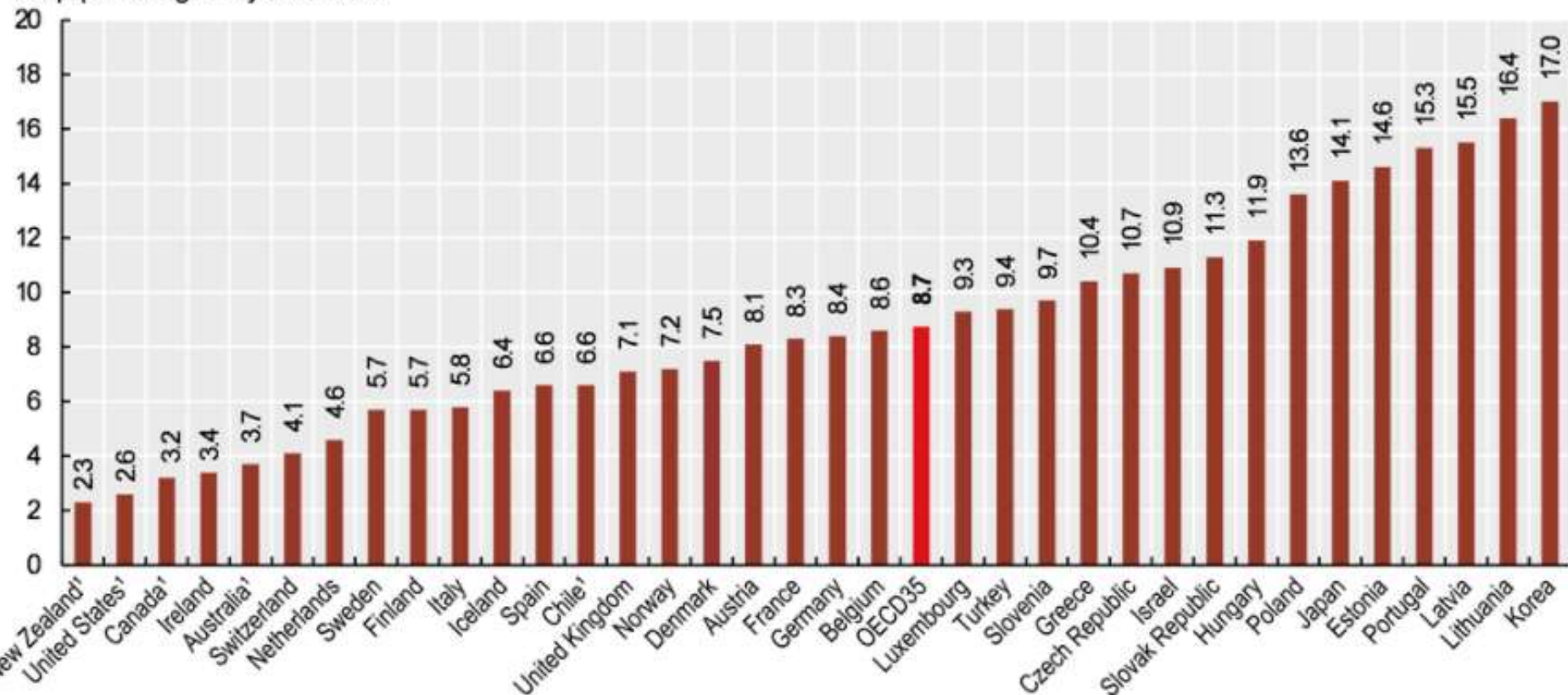
		Vīrieši/ Males							Sievietes/ Females							Kopā/ Total		
		Vecuma grupa/ Age group							Kopā/ Total	Vecuma grupa/ Age group							Kopā/ Total	
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	15-24		25-34	35-44	45-54	55-64	65-74				
<i>Kā Jūs pats (pati) novērtējat savu pašreizējo veselības stāvokli?/ How do you estimate your current state of health?</i>	<i>labs/ good</i>	52,3	32,5	23,2	13,5	5,0	3,4	22,1	46,0	36,1	17,8	15,4	5,3	5,6	18,4	20,2		
	<i>diezgan labs/ reasonably good</i>	38,0	47,0	44,5	32,2	15,3	10,5	33,1	39,6	41,8	40,0	34,7	16,2	11,1	29,3	31,1		
	<i>vidējs/ average</i>	8,9	17,9	27,0	40,7	60,9	42,8	32,6	12,2	20,0	31,1	38,1	64,9	44,0	38,1	35,5		
	<i>diezgan slikts/ rather poor</i>	0,7	2,6	5,0	10,0	12,9	28,9	8,9	1,1	2,1	9,6	9,8	11,8	24,7	10,6	9,8		
	<i>slikts/ bad</i>	0,0	0,0	0,3	3,6	5,9	14,3	3,3	1,1	0,0	1,5	1,9	1,8	14,5	3,6	3,5		
<i>Kopā/ Total</i>	<i>(%)</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
	<i>(N)</i>	272	265	280	271	250	207	1545	268	242	326	334	400	390	1960	3505		

*SPKC, Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, 2020

<https://www.spkc.gov.lv/lv/media/16574/download>

Figure 3.23. **Adults rating their own health as bad or very bad, 2017 (or nearest year)**

% of population aged 15 years and over

1. Results for these countries are not directly comparable with those for other countries, due to methodological differences in the survey questionnaire resulting in a bias towards a more positive self-assessment of health.

Source: OECD Health Statistics 2019 (EU-SILC for European countries).

Būtiskākās veselības problēmas ilgtermiņā

■ Mirstības biežākie iemesli:

» Sirds-asinsvadu sistēmas slimības

» Ļaundabīgie audzēji

» Ārējie nāves cēloņi (traumas, pašnāvības u. tml.)

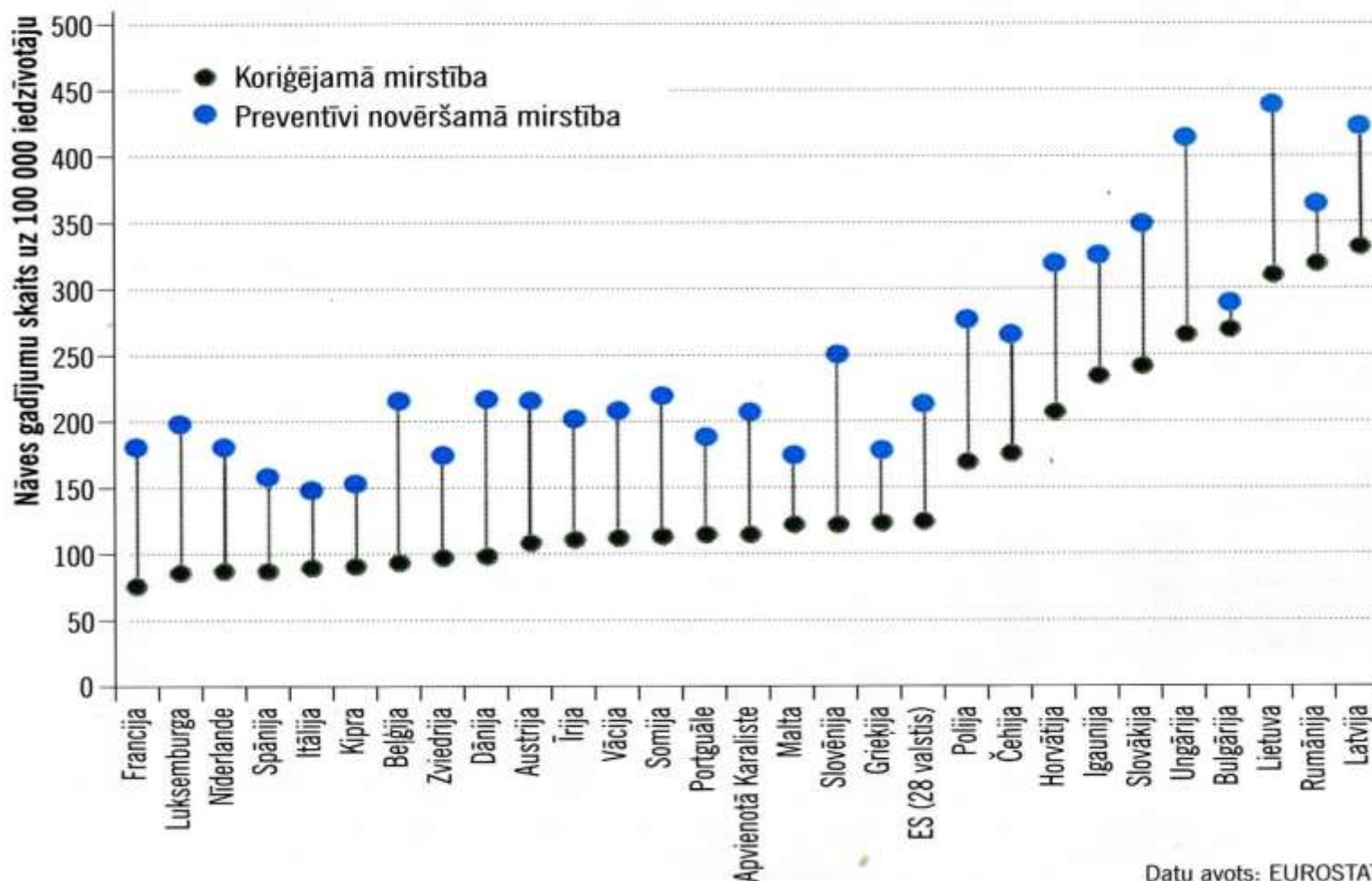
■ Ilgtermiņa slimību būtiskākie cēloņi (saistībā ar darba vidi):

» Muskuļu-skeleta sistēmas slimības (1. vieta ES arodslimību skaitā)

» Stress un tā radītās nelabvēlīgās sekas (2. vieta ES arodslimību skaitā)

Koriģējamā un preventīvi novēršamā mirstība

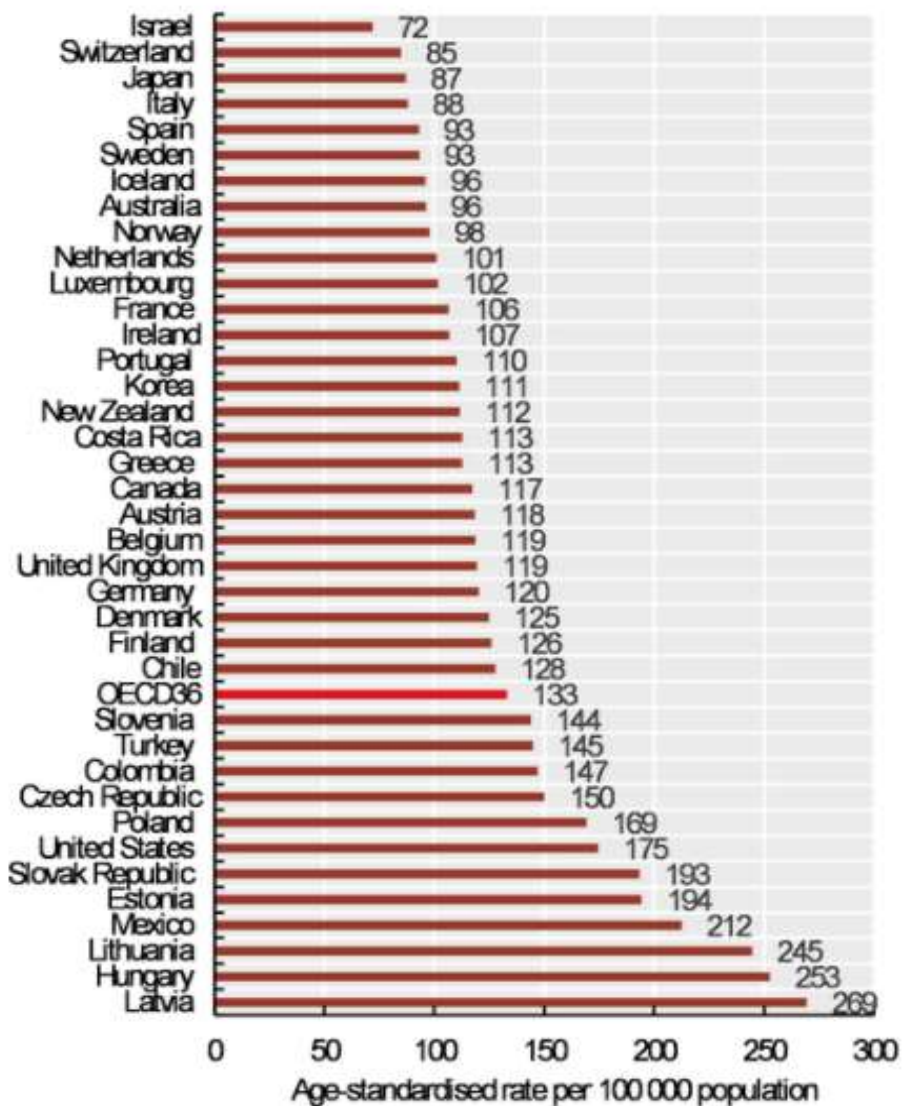
1. attēls | Koriģējamā un preventīvi novēršamā mirstība uz 100 000 iedzīvotāju ES valstīs 2014. gadā

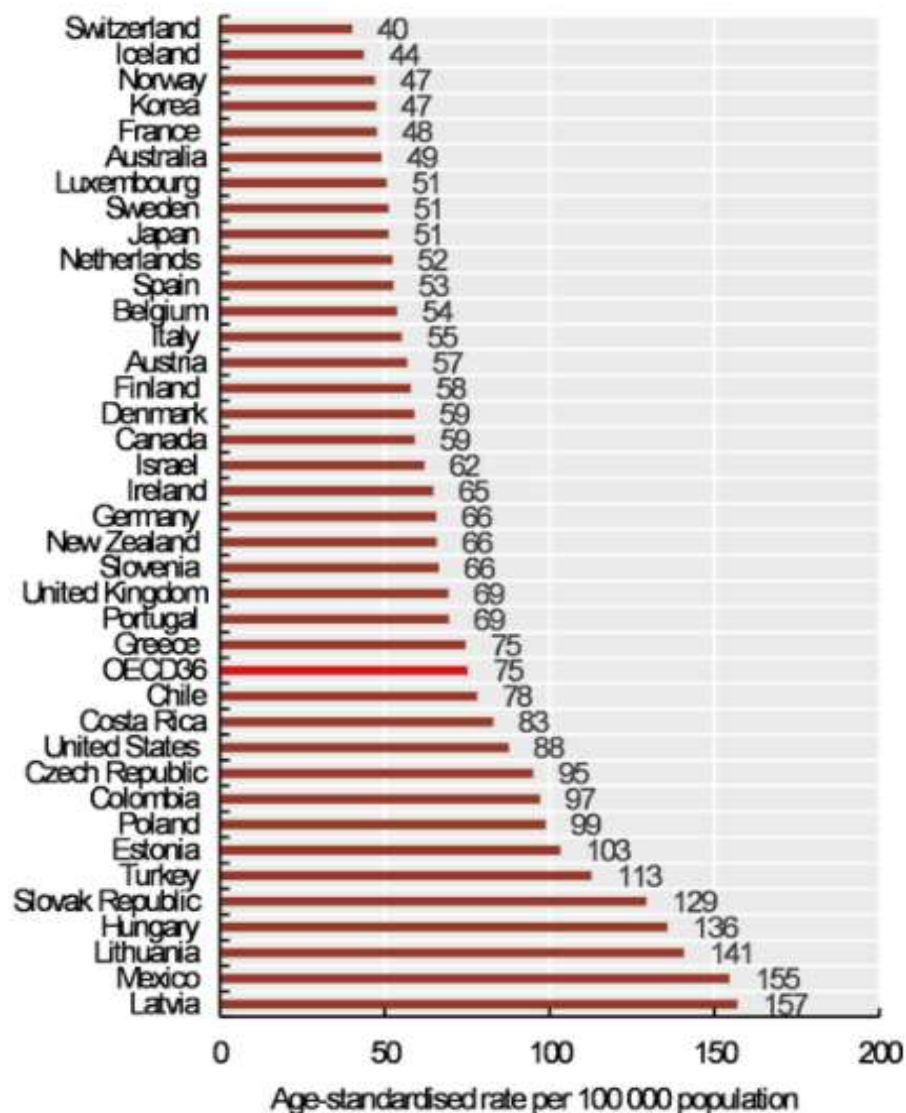
Datu avots: EUROSTAT

Figure 3.9. Mortality rates from avoidable causes, 2017 (or nearest year)

Mortality from preventable causes

Mortality from treatable causes

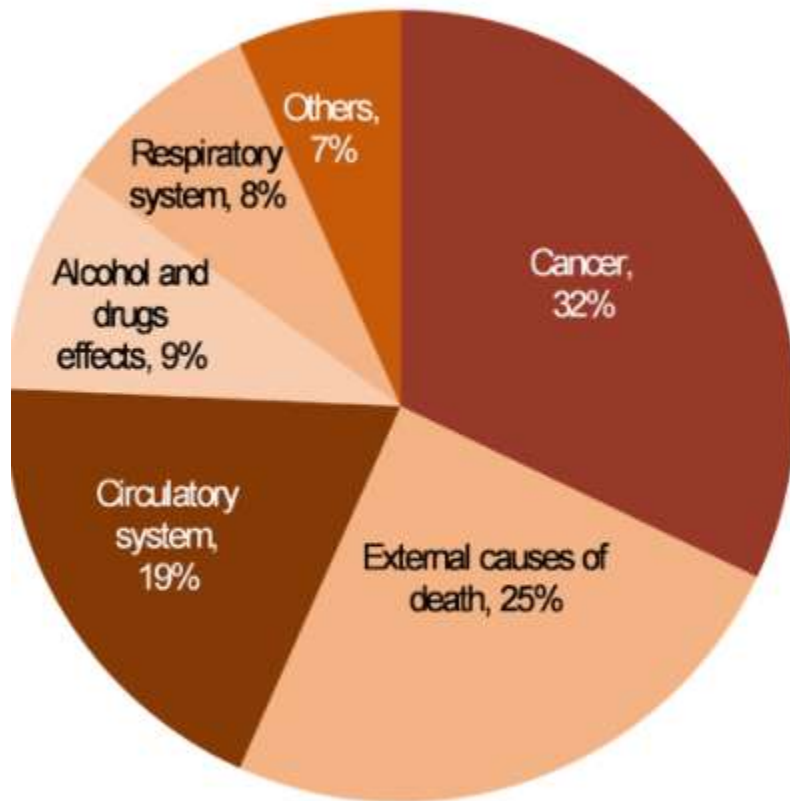
Source: OECD calculations, based on WHO Mortality Database.

Koriģējamā un preventīvi novēršanā mirstība

Figure 3.8. Main causes of avoidable mortality, OECD countries, 2017 (or nearest year)

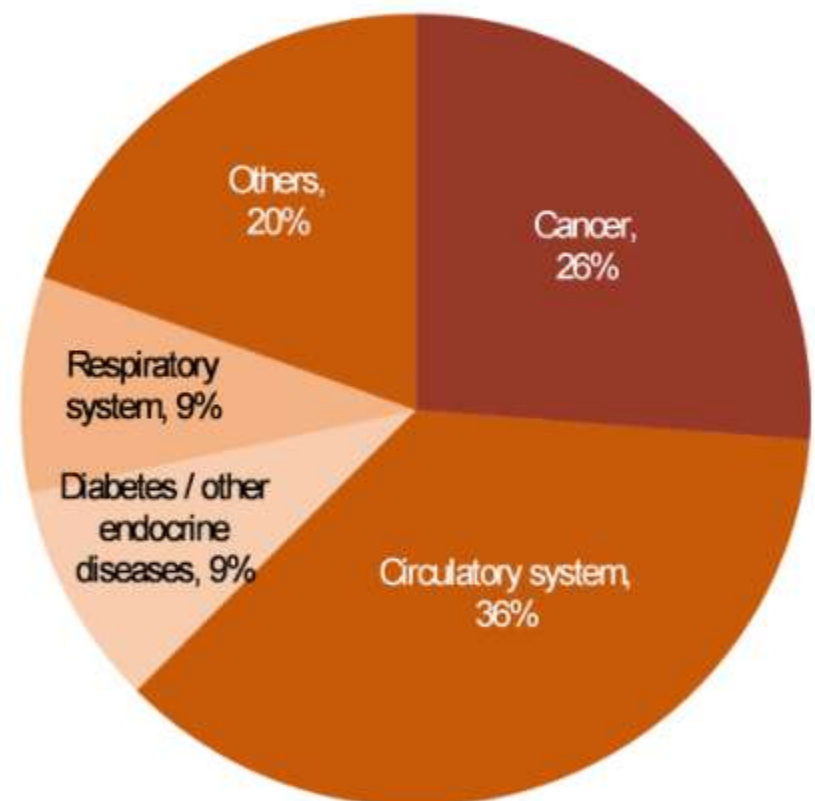
Preventable causes of mortality

1 856 450 premature deaths

Treatable causes of mortality

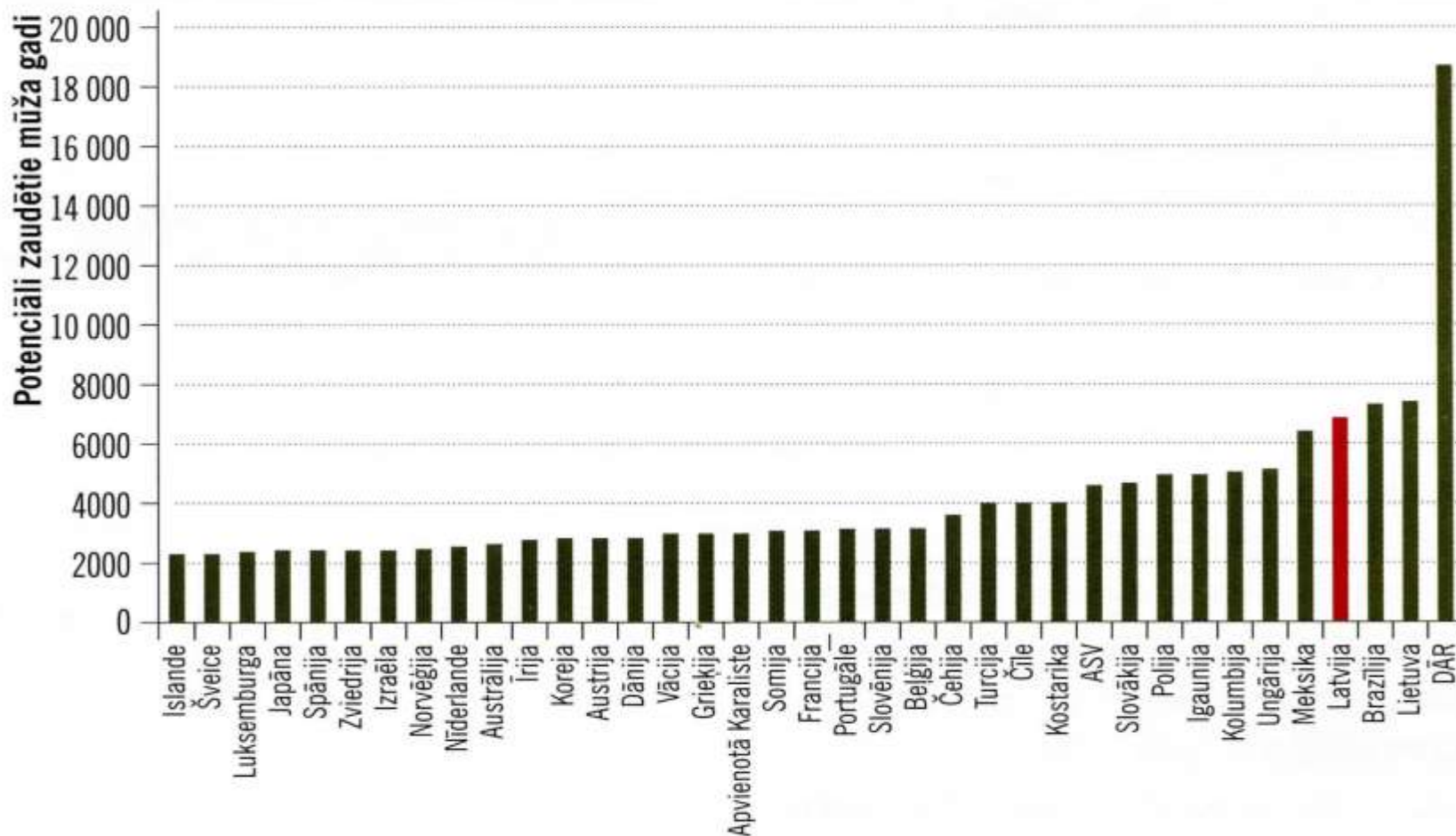
1 051 184 premature deaths

Note: The 2019 OECD/Eurostat list of preventable and treatable causes of death classifies specific diseases and injuries as preventable and/or treatable. For example, lung cancer is classified as preventable; whereas breast and colorectal cancers are classified as treatable.

Cik daudz varētu iegūt?

5. attēls Potenciāli zaudētie mūža gadi uz 100 000 iedzīvotāju OECD valstīs 2013. gadā

Datu avots: OECD datu bāze

Avots: Prof. Dz.Mozgjis, Latvijas ārsts, 2017

Kas ir VESELĪBAS VEICINĀŠANA?

- **Protams, vairākas definīcijas**
- **Veselības veicināšana** ir process, kas **katram** indivīdam ļauj uzņemties lielāku kontroli **pār savu** veselību un uzlabot to
 - » Otavas harta. PVO, Ženēva, 1986.
- Veselības veicināšana ir **komplekss sociāls un politisks process**, tā nav tikai aktivitātes indivīda iemaņu un spēju stiprināšanai, bet arī uz sociālajiem, **vides un ekonomiskajiem** faktoriem vērsti pasākumi, lai izmainītu to ietekmi uz sabiedrības un indivīda veselību.

Kas ir veselības veicināšana darba vietās?

- Vēsturiski „veselības veicināšana darba vietās” (VVDV) kā koncepcija Eiropā sāka attīstīties pagājušā gadsimta 80.gados
- Izpratne no veselību darba vietās mainījās no darba drošības nodrošināšanas līdz izpratnei par to, ka veselība ir cilvēka veselības stāvoklis, kurš nozīmē ne tikai slimību trūkumu, bet arī pilnīgu fizisku, garīgu un sociālu labklājību
- Attieksmi „galvenais – novērst arodslimības un nelaimes gadījumus” sāka nomainīt izpratne par to, ka tikai pilnībā vesels (šī jēdziena plašākajā izpratnē) darbinieks ir spējīgs pilnvērtīgi un produktīvi strādāt

Kas ir veselības veicināšana darba vietās?

- Populārākā definīcija - Eiropas veselības veicināšanas darba vietās sadarbības tīkla (*European Network for workplace health promotion – ENWHP*)

Luksemburgas sanāksmē formulētā (1997)

» „veselības veicināšana darba vietā ir **kopēja** darba devēju, nodarbināto un sabiedrības rīcība veselības un labklājības nodrošināšanai darba vietās”

Kas ir veselības veicināšana darba vietās?

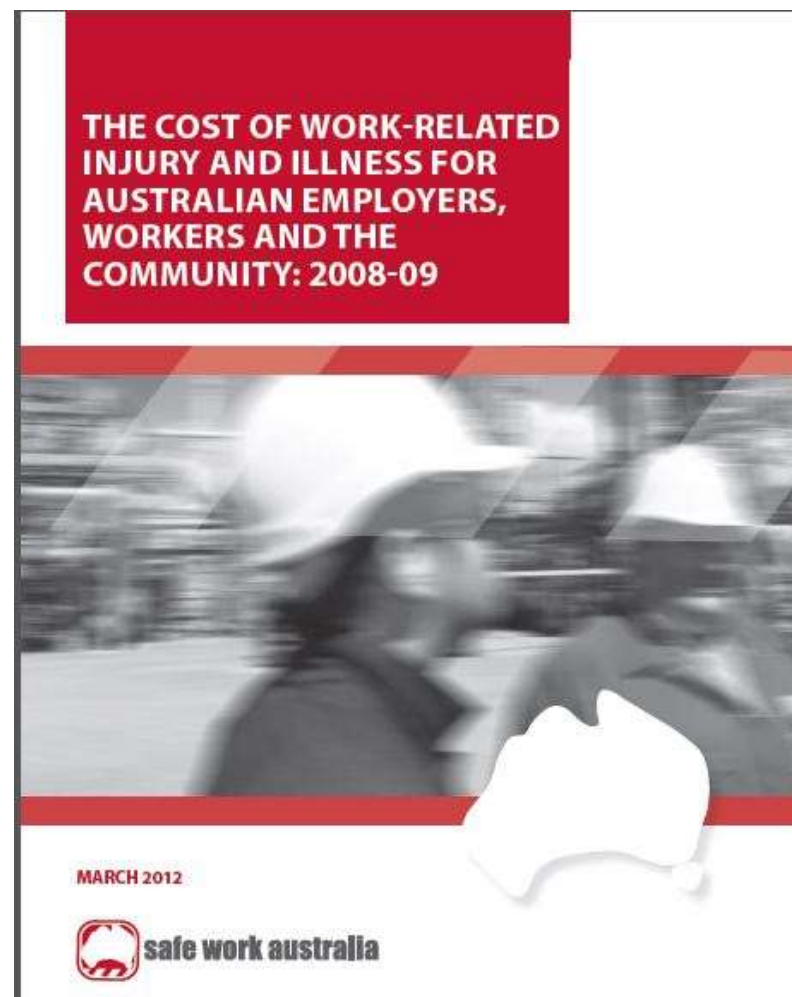
- Moderna pieeja uzņēmuma darbības organizēšanā, kura ir vērsta uz veselībai nelabvēlīgu ietekmju samazināšanu vai novēršanu, nodarbināto veselības potenciāla pilnveidošanu un labklājības nodrošināšanu darba vietās
- Pēdējā laika atziņa, kura saistīta ar dinamiskajām izmaiņām – pati veselība nav «sastindzis» stāvoklis, **tā vairāk ir cilvēka spēja adaptēties**

Kas ir veselības veicināšana darba vietās?

- „Laba veselība – Labs business”
- Jebkurš uzņēmējs teiks, ka vēlas sava kapitāla ilgtspējīgu izmantošanu - tomēr ne visi atcerēsies to, ka svarīgākais uzņēmuma kapitāls ir tā darbinieki!
- Lai nodrošinātu tā darba spējas un produktivitāti – tajā nepieciešams investēt līdzekļus!
- Diemžēl tikai retos uzņēmumos – normāla daļa no uzņēmējdarbības
- **Vai no VVDV ir jēga?**

Cik maksā darba aizsardzība (precīzāk - tās trūkums)?

- Viens no apjomīgākajiem pētījumiem par darba aizsardzības radītajiem zaudējumiem Austrālijas ekonomikai
- **4,8% no iekšzemes kopprodukta!!!**
- **Latvijā tas būtu ~ 1,4 miljardi Euro**

2020 gada IKP: ~29,3 miljardi Euro,
Avots: CSP

Sliktas darba vides Somijas ekonomikai radīto zaudējumu aprēķins (2012) – zaudētās algas

Nr.	Izmaksu veids	Aprēķinātie zaudējumi, miljardos Euro
1.	Pārejošas darba nespējas izmaksas	3,4
2.	T.s. „prezenteisma” izmaksas (nodarbināto sliktas pašsajūtas radītie darbaspēju traucējumi)	3,4
3.	Nelaimes gadījumi darbā	2,0
4.	Arodslimības	0,1
5.	Invaliditātes izmaksas	2,3
	Kopā	11,2

Avots: Wiking Husberg, Mikko Rissanen, Somijas Sociālu lietu un veselības ministrija, 2014

Slimības lapas un *Prezenteisms*

- **Slimības lapas** – biežākais rādītājs, ko izmanto pasaulē
 - » Vidēji ES - ~ 6% gadā (tas nozīmē, ka darbinieks gadā nestrādā 13 dienas....)
 - » LR tas ir ap 980 Euro/gadā uz katru nodarbināto (tikai tiešās algas izmaksas)
- **Cik mēs īsti slimojam?**
 - » LV ļoti grūti iegūt precīzu informāciju
 - » Daļa slimības lapu, iespējams, fiktīva....
 - » Latvijas iedzīvotāju aptaujas dati samērā maz iepriecinoši
 - » Būtiski pieaudzis valsts izmaksu līmenis
 - » ?

Realitāte ar slimošanu?

Tabula 15.A. Slimības dēļ kavēto kalendāro darba dienu skaits pēdējā gada laikā, dzimuma un vecuma grupās (%).

Table 15.A. Calendar days of absence from work because of illness during the last year by sex and age (%).

		Vīrieši/ Males						Kopā/ Total	Sievietes/ Females						Kopā/ Total		
		Vecuma grupa/ Age group							Kopā/ Total	Vecuma grupa/ Age group						Kopā/ Total	
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74			15-24	25-34	35-44	45-54	55-64			65-74
Cik kalendāro dienu pēdējā gada laikā Jūs nebijāt darbā vai nepildījāt savus parastos pienākumus slimības dēļ?/ During the last year, how many calendar days were you absent from work or unable to carry out normal duties because of illness?	nevienu/ none	60,4	60,9	51,1	53,5	61,8	64,2	58,1	52,9	59,0	48,0	56,4	60,0	63,2	56,9	57,5	
	1-10 dienas/ 1-10 days	23,6	22,9	26,1	22,8	19,5	15,2	22,1	22,9	18,4	23,5	17,1	16,2	17,6	18,9	20,5	
	11-20 dienas/ 11-20 days	12,9	11,8	15,0	16,8	10,8	12,8	13,4	16,0	14,5	18,3	16,3	11,5	8,9	14,1	13,8	
	21-30 dienas/ 21-30 days	1,4	3,3	4,3	2,5	2,8	2,9	3,0	5,5	5,2	5,9	6,2	5,0	4,7	5,4	4,2	
	31 un vairāk/ 31 or more	1,7	1,1	3,5	4,4	5,1	4,9	3,3	2,7	2,9	4,3	4,0	7,4	5,6	4,7	4,1	
	(%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Kopā/ Total	(N)	272	265	280	271	250	207	1545	268	242	326	334	400	390	1960	3505	

- 20,5 % aptaujāto slimojuši 1-10 dienas (2018. gadā 24,3%)
- 13,8 % - 11-20 dienas (2018. gadā 16,0%)
- 4,2 % - 21-30 dienas (2018. gadā 5,3%)
- 4,1 % - > 31 dienu (2018. gadā 4,6%)

Lielie uzņēmumi sāk «mosties».... Pirmais vēstnesis un nu jau sens piemērs...!

Andris Strazds @Andris_Strazds · Sep 28

Uldis Biķis: Latvijas Finiera darbinieki 10% no darba dienām kavē slimības dēļ. #reformasLV

Slimības lapas un *Prezenteisms*

- *Tas ir tad, kad cilvēks nav paņēmis slimības lapu, bet īsti strādāt nespēj...*
 - » *Vienkāršoti runājot, tas ir tas laiks, kuru cilvēks atrodas darba vietā, bet sava veselības stāvokļa (piemēram, sāp mugura, cilvēks ir depresīvs utmldz.) daļu no sava darba laika nevis strādā, bet vienkārši nosēž*
- Lielākā problēma tieši labi apmaksātajos «balto apkaklīšu darbos»
- Tiek rēķināts, ka rada 3 reizes lielākas izmaksas par slimības lapām
- Katrs var pārbaudīt sevi ar vienkāršu datorprogrammu palīdzību
- Oficiālie termini: «**slimstrāde**» vai «**prezenteisms**»

Svarīgākie *prezenteisma* iemesli?

■ Var minēt:

- » Stresu un tā izraisītās reakcijas (depresija, nomāktība, psihosomatiskās slimības u. tml.)
- » Alerģiskās slimības (reakcijas) un astmu;
- » Dažādus artrītus (locītavu slimības);
- » Muguras un spranda sāpes;
- » Hronisku obstruktīvu plaušu slimību un citas plaušu slimības;

Svarīgākie *prezenteisma* iemesli?

- » Diabētu;
- » Aptaukošanos;
- » Migrēnu;
- » Sirds un asinsvadu sistēmas slimības;
- » Infekcijas slimības;
- » Smēķēšanu u.c.

Sasprindzinājuma un stresa izplatība

Tabula 20.A. Sasprindzinājuma, stresa un nomāktības biežums pēdējā mēneša laikā, dzimuma un vecuma grupās (%).

Table 20.A. The frequency of feeling tense, stress or under a lot of pressure during the last month by sex and age (%).

		Vīrieši/ Males							Sievietes/ Females							Kopā/ Total	
		Vecuma grupa/ Age group							Kopā/ Total	Vecuma grupa/ Age group							Kopā/ Total
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	15-24		25-34	35-44	45-54	55-64	65-74			
<i>Vai Jūs esat izjutis (-usi) sasprindzinājumu, stresu un nomāktību pēdējā mēneša laikā?/ Have you felt tense, stress or under a lot of pressure during the last month?</i>	<i>nē/ no</i>	58,8	49,8	41,3	37,3	44,3	46,1	45,8	50,7	49,4	39,2	44,7	48,9	41,1	45,4	45,6	
	<i>jā - dažreiz/ yes - sometimes</i>	39,5	44,3	53,2	54,7	49,1	45,6	48,2	44,0	42,8	51,0	43,9	42,5	41,2	44,2	46,1	
	<i>jā - biežāk nekā pārējie/ yes - more often than people in general</i>	1,7	5,6	5,2	8,0	6,2	7,3	5,7	5,3	7,7	9,4	11,1	8,3	15,6	9,9	7,9	
	<i>jā - mana dzīve ir neciešama/ yes - my life is next to unbearable</i>	0,0	0,4	0,3	0,0	0,4	1,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	2,0	0,5	0,4	
	<i>(%)</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
<i>Kopā/ Total</i>	<i>(N)</i>	272	265	280	271	250	207	1545	268	242	326	334	400	390	1960	3505	

<https://www.spkc.gov.lv/lv/media/16574/download>

Sūdzības par depresiju

Tabula 21.A. Sūdzības par depresiju pēdējā gada (12 mēnešu) laikā, dzimuma un vecuma grupās (%).

Table 21.A. Proportion of respondents having depression during the last year (12 months) by sex and age (%).

		<i>Vīrieši/ Males</i>							<i>Sievietes/ Females</i>							<i>Kopā/ Total</i>		
		<i>Vecuma grupa/ Age group</i>							<i>Kopā/ Total</i>	<i>Vecuma grupa/ Age group</i>							<i>Kopā/ Total</i>	
		<i>15-24</i>	<i>25-34</i>	<i>35-44</i>	<i>45-54</i>	<i>55-64</i>	<i>65-74</i>	<i>15-24</i>		<i>25-34</i>	<i>35-44</i>	<i>45-54</i>	<i>55-64</i>	<i>65-74</i>				
<i>Vai Jums ir bijusi depresija pēdējo 12 mēnešu laikā?/ Have you felt depression during the last 12 months?</i>	<i>nē/ no depression</i>	85,9	83,6	85,5	84,6	78,7	78,2	83,1	87,5	88,4	81,2	83,9	82,6	72,8	82,3	82,7		
	<i>mazāk kā iepriekšējos gados/ less depression than previous years</i>	3,0	4,8	5,2	4,1	5,6	4,9	4,6	2,2	3,8	4,6	4,8	3,6	4,8	4,1	4,3		
	<i>ne vairāk kā iepriekšējos gados/ not more than previous years</i>	5,9	6,8	4,6	7,3	8,1	10,4	7,0	4,8	2,8	6,9	4,9	7,3	13,1	6,8	6,9		
	<i>nedaudz vairāk kā iepriekš/ a little more than previous years</i>	4,8	3,4	3,5	3,2	6,8	6,0	4,4	5,1	4,2	5,8	5,5	5,8	6,8	5,6	5,0		
	<i>daudz vairāk nekā iepriekš/ much more than previous years</i>	0,4	1,5	1,1	0,8	0,8	0,5	0,9	0,4	0,8	1,4	0,9	0,7	2,6	1,2	1,0		
<i>Kopā/ Total</i>	<i>(%)</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
	<i>(N)</i>	272	265	280	271	250	207	1545	268	242	326	334	400	390	1960	3505		

<https://www.spkc.gov.lv/lv/media/16574/download>

Depresija Latvijā

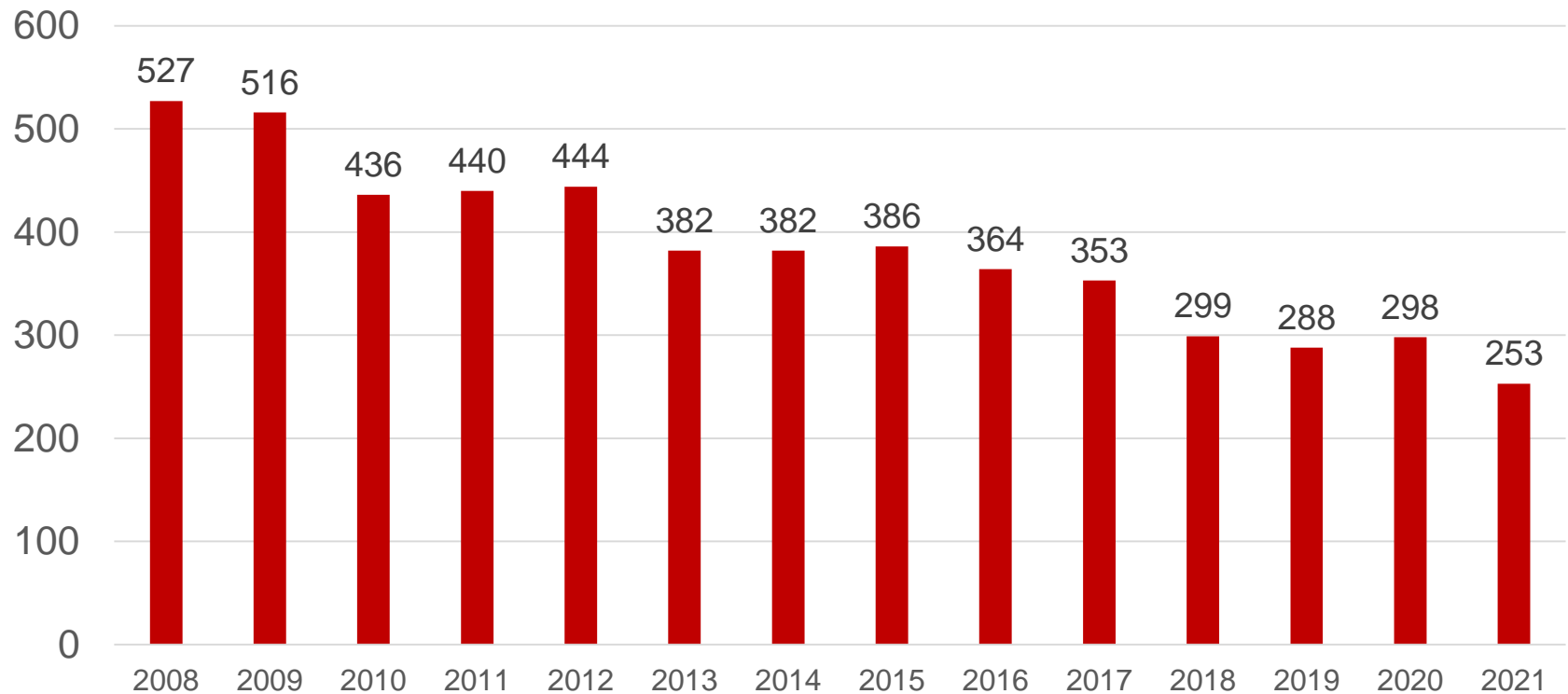
Tabula 16.A. Respondentu īpatsvars, kuriem ir ārstētas vai diagnosticētas minētās slimības pēdējā gada (12 mēnešu) laikā, dzimuma un vecuma grupās (%).

Table 16.A. Incidence of diseases treated or diagnosed by a doctor during the last year (12 months) by sex and age (%).

	<i>Vīrieši/ Males</i>						<i>Kopā/ Total</i>	<i>Sievietes/ Females</i>						<i>Kopā/ Total</i>	
	<i>Vecuma grupa/ Age group</i>							<i>Vecuma grupa/ Age group</i>							
	<i>15-24</i>	<i>25-34</i>	<i>35-44</i>	<i>45-54</i>	<i>55-64</i>	<i>65-74</i>		<i>15-24</i>	<i>25-34</i>	<i>35-44</i>	<i>45-54</i>	<i>55-64</i>	<i>65-74</i>		
<i>osteoporoze/ osteoporosis</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	1,5	0,3	0,3	0,0	0,6	0,3	4,7	16,5	4,0	2,2
<i>depresija/ depression</i>	0,3	1,4	0,4	0,7	2,1	0,4	0,9	1,1	0,4	2,7	2,9	4,7	6,7	3,3	2,2
<i>somatoforma veģetatīva dīstonija (veģetatīvā dīstonija)/ somatoform vegetative dystonia (vegetative dystonia)</i>	0,7	1,9	0,4	0,7	1,3	1,9	1,1	2,9	4,4	4,2	4,2	3,2	2,5	3,6	2,4
<i>epilepsija/ epilepsy</i>	1,4	0,7	1,0	0,0	1,5	0,0	0,8	0,3	0,0	0,3	0,3	0,3	0,0	0,2	0,5
<i>polineuropātija/ polyneuropathy</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,2	0,6	0,0	0,0	0,6	0,6	1,2	2,0	0,8	0,7

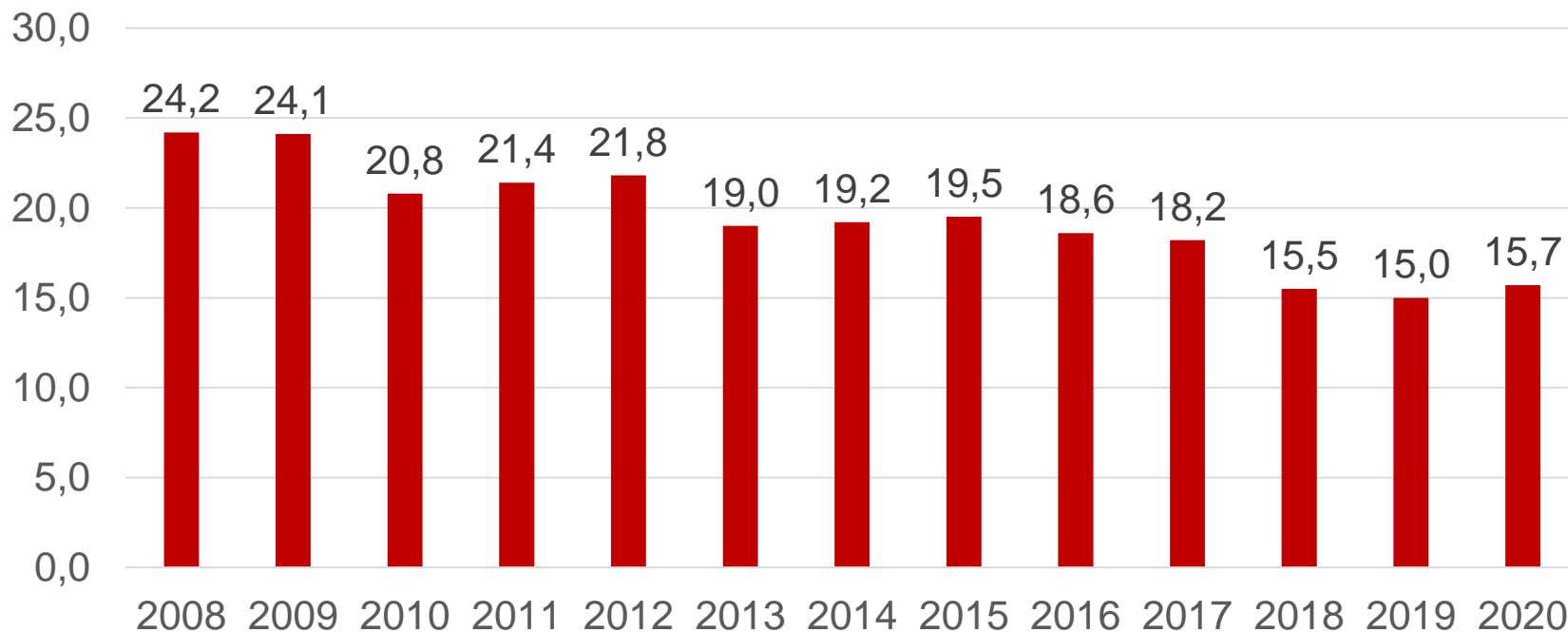
<https://www.spkc.gov.lv/lv/media/16574/download>

Situācija – kopējā mirstība no paškaitējuma (absolūtie skaitļi)

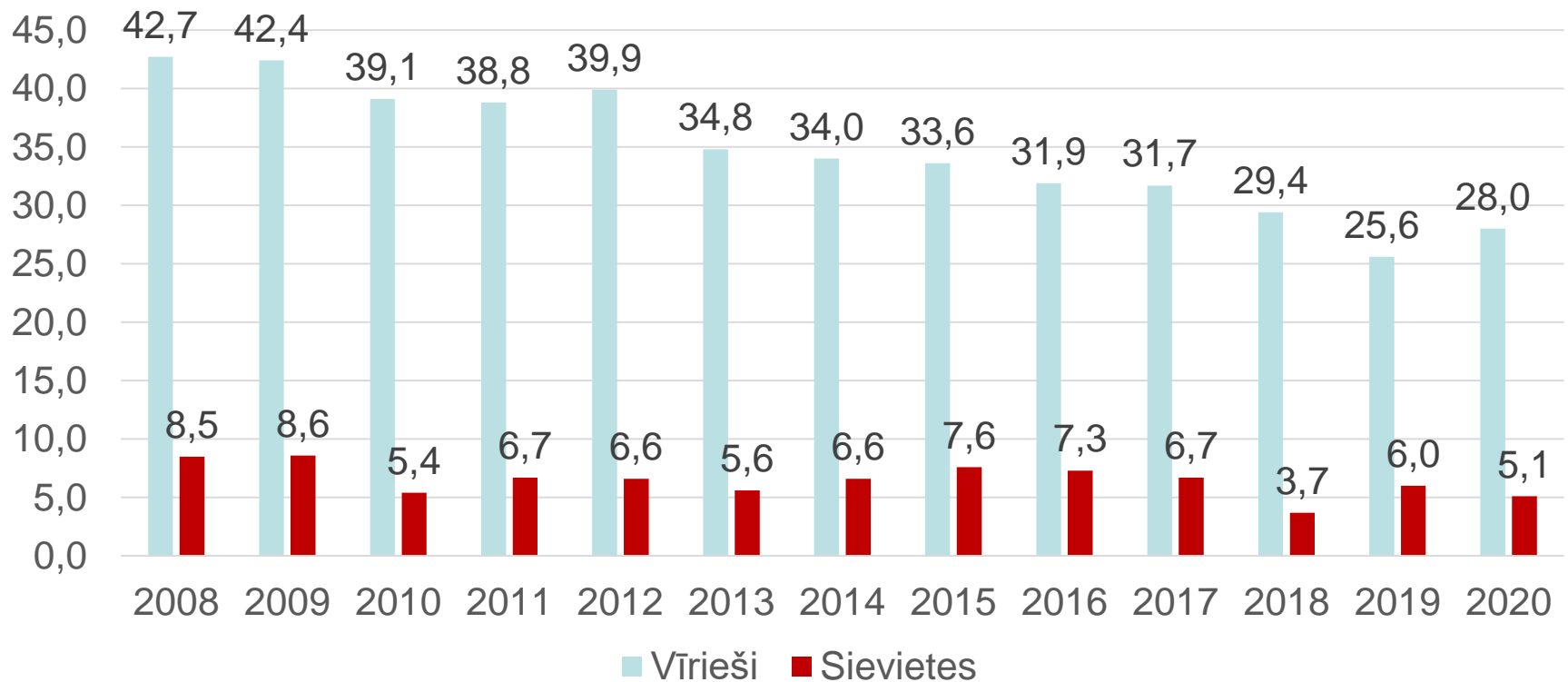
https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Mirstiba/MOR20_led_z_mirst_dzim_sadal.px/table/tableViewLayout2/

Situācija – kopējā mirstība no paškaitējuma (uz 100 000 iedzīvotājiem)

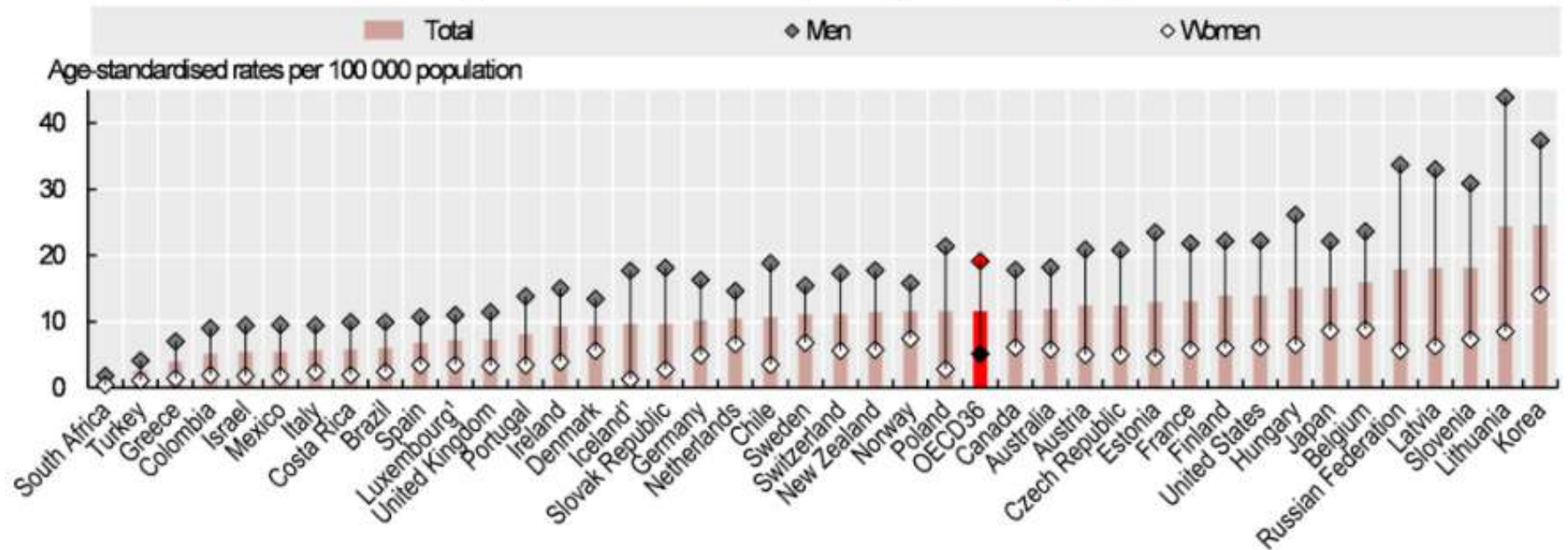
https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Mirstiba/MOR20_ledz_mirst_dzim_sadal.px/table/tableViewLayout2/

Situācija – mirstība no paškaitējuma (pa dzimumiem, uz 100 000 iedzīvotājiem)

https://statistika.spkc.gov.lv/pxweb/lv/Health/Health__Mirstiba/MOR20_ledz_mirst_dzim_sadal.px/table/tableViewLayout2/

Figure 3.20. **Suicide rates, 2017 (or nearest year)**

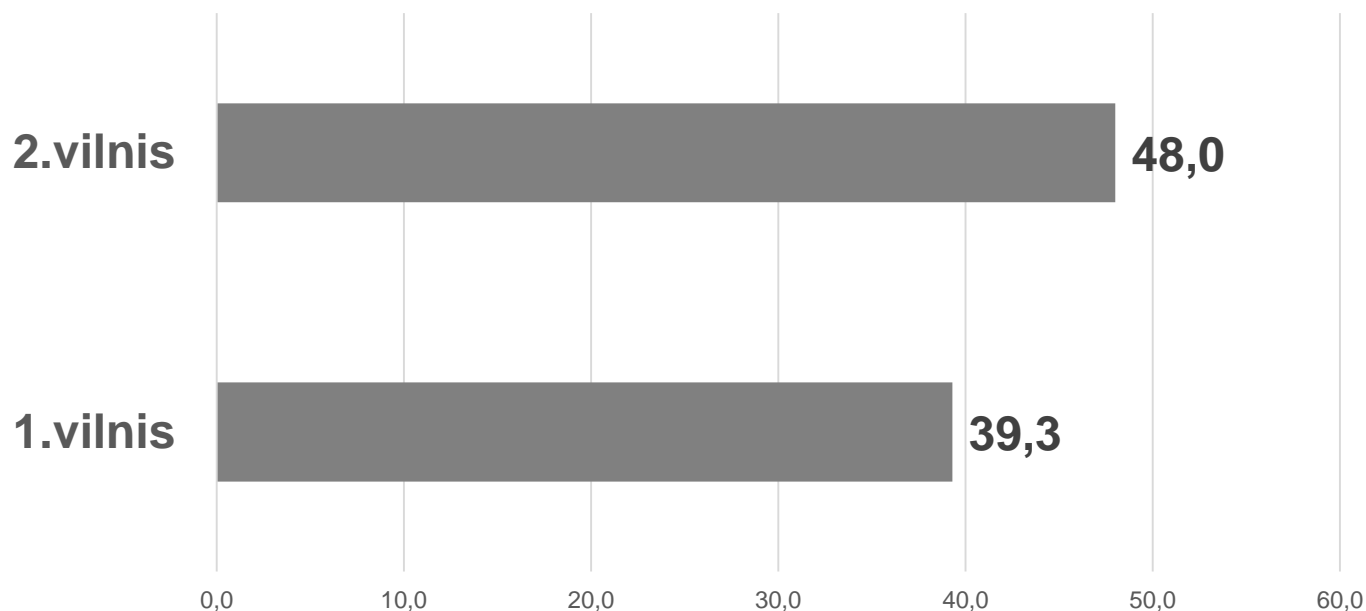

1. Three-year average.

Source: OECD Health Statistics 2019.

Pēdējā laika aktualitāte – attālinātā darba ietekme?

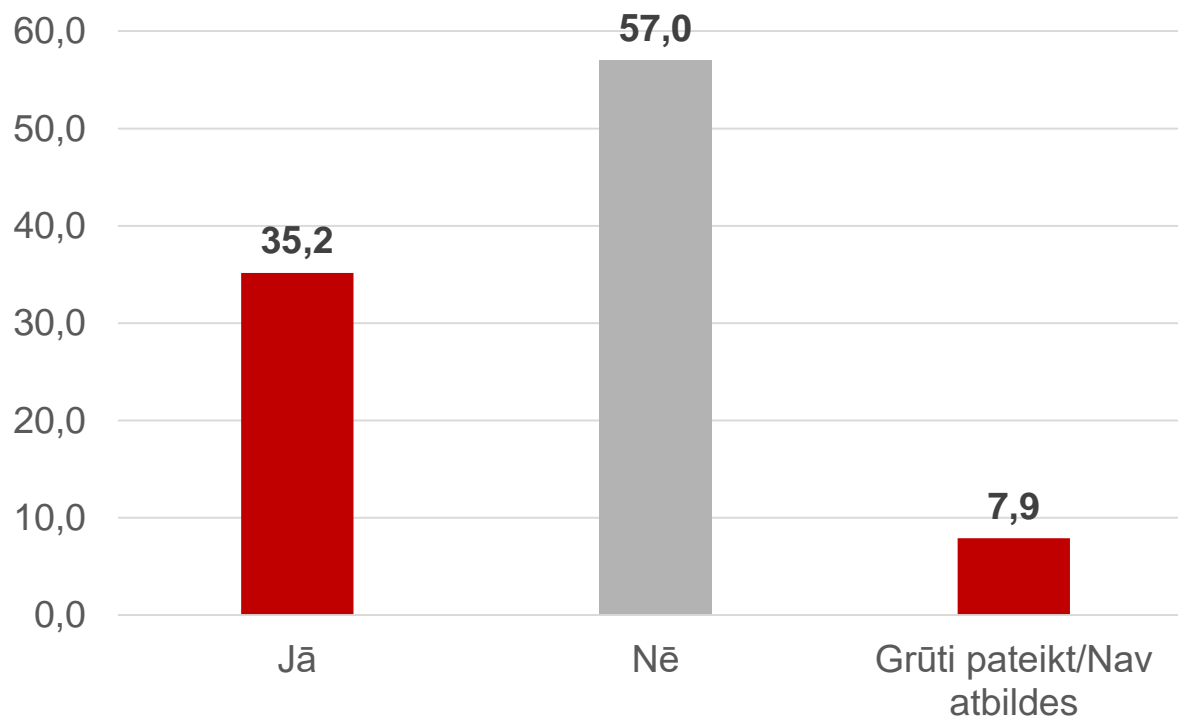
Darbinieki, kas attālināti strādājot izjutuši trauksmi (%)

Trauksme – izplatītāka attālinātā darba veicējiem bez iepriekšējas pieredzes!

Attālinātā darba pieredze	1.Aptaujas vilnis	2.Aptaujas vilnis
Strādājis attālināti jau pirms COVID-19	26.5%	29.9%
Nav attālinātā darba pieredzes		
Attālināti sāku strādāt 1.ārkārtējās situācijas laikā	43.4%	55.7%
Attālināti sāku strādāt 2.ārkārtējās situācijas laikā		43.3%

Vai, strādājot attālināti, esat izjutis miega traucējumus, kuru cēlonis saistīts ar jauno darba un dzīves vidi,%? (2.vilnis)

VVDV koncepcijas ekonomiskā puse?

■ Zaudējumu novēršana

- » Slimības lapu skaita samazināšana
- » «*Prezenteisma*» samazināšana
- » Darba spēju pazemināšanās novēršana

■ Peļņas palielināšana

- » Darba spēju pieaugums
- » Mazāka personāla mainība
- » Paaugstināta darbinieku motivācija u.c.

Vai var novērst un samazināt slimošanu un slimstrādi?

- **JĀ! VVDV bieži ir vērsta uz šo aspektu!**
- Daudz un dažādu pētījumu, piemēram, tika analizēta dažādu profilaktisku medikamentu lietošana, pierādot, ka vislabāk atmaksājās:
 - » vakcinācijas pret gripu (**COVID-19?**)
 - » moderno preparātu lietošana pret migrēnu
 - » dažādu anti-alerģisku medikamentu lietošana
- Analizējot citā pētījumā:
 - » muguras un spranda sāpes – pasākumi šo sūdzību skaita samazināšanai ir finansiāli visefektīvākie

Būtiskākie ieguvumi no VVDV?

■ Uzņēmējiem:

- » mazāks skaits darba kavējumu (gan īslaicīgo – piemēram, smēķēšanas pauzes, gan ilglaicīgo, piemēram, ārstēšanās un rehabilitācija pēc infarkta vai insulta);
- » samazinātas tiešās un netiešās izmaksas, kas saistītas ar darba nespējas lapu apmaksu, nodarbināto aizvietošanu u.c.;
- » mazāka nodarbināto mainība;
- » vieglāka personāla atlase (vairāk „*bonusu*”, kas tiek piedāvāti nodarbinātajiem);

Būtiskākie ieguvumi no VVDV?

- » labāka nodarbināto motivācija un iesaiste (vairāk un labāki priekšlikumi uzņēmuma darbības uzlabošanai);
- » efektīvāka darba aizsardzības sistēma;
- » mazāki obligāto veselības pārbaucēju izdevumi (veselākiem nodarbinātajiem nav jāveic papildus izmeklējumi, lai arodslimību ārsts sniegtu atbildi par veselības stāvokļa atbilstību veicamajam darbam);
- » augstākas uzņēmuma ētiskās vērtības;

Būtiskākie ieguvumi no VVDV?

- » augstāka produktivitāte;
- » **pozitīvs uzņēmuma tēls un reputācija** (tāda darba devēja tēls, kurš rūpējas par saviem nodarbinātajiem);
- » labāka uzņēmuma atpazīstamība (piemēram, nodarbinātie popularizē uzņēmumu, piedaloties sporta pasākumos apģērbā ar darba devēja vai konkrēta produkta logo) u.c.

Būtiskākie ieguvumi no VVDV?

■ Nodarbinātajiem:

- » veselīgāka un drošāka darba vide;
- » ilgāk saglabātas labas darba spējas;
- » labāka veselība, tāpēc labāka konkurētspēja darba tirgū salīdzinājumā ar citiem tāda paša vecuma cilvēkiem;
- » labāka veselība, tāpēc mazāki izdevumi par medikamentiem un ārstu apmeklējumiem;
- » iespējas ietaupīt finanšu līdzekļus (piemēram, samazināsies izdevumi, kas saistīti ar smēķēšanu);

Būtiskākie ieguvumi no VVDV?

- »zemāks stresa līmenis, labākas attiecības ar līdzcilvēkiem, tāpēc augstāka dzīves kvalitāte;
- »labākas zināšanas un prasmes, kā rūpēties par savu un savas ģimenes locekļu veselību;
- »labāka pašsajūta, tāpēc arī lielāka vēlme aktīvi iesaistīties citos pasākumos, kas vēl vairāk veicina veselības un pašsajūtas uzlabošanos u.c.

VVDD riski?

- VVDD ir arī riski, piemēram:
 - » Veicinot darbinieku pārvietošanos ar velosipēdiem, pieaug traumu skaits...
 - » Atmetot smēķēšanu – pieaug liekā svara problēmas
- Svarīgi – plānojot VVDD pasākumus, apdomāt visus iespējamus scenārijus un riskus!
- Un vēl – izmaksu un ilgtspējas jautājums.....

Ko dara uzņēmumi Latvijā – veselību atbalstošu darba vietu izveidē?

- Kopējā situācija – % joprojām maza daļa uzņēmumu par veselības veicināšanu darba vietās (VVDV) domā sistēmātiski un mērķtiecīgi...
- Tomēr – ir **būtiska attīstība šajā jomā un daudz labu piemēru**, par kuriem mēs neuzzinām...
- Prezentācijā – reālu Latvijas uzņēmumu piemēri (no Ilgstpējas indeksa, pieredzes un auditiem uzņēmumos, LPB, DAS aptaujas u.c.)!
- Un, ceru arī uz Jūsu piemēriem!